

Zestien vierkante meter. Arbeiderswoningen op Groninger dorpen van 1900 tot 1950.

Auteur: Joop Tilbusscher

Over het Groningse platteland strekt zich zwiingend een wijdvertakt monument uit. Het huisvest de woongeschiedenis van vele tienduizenden Groninger arbeiders. Dit boek laat het spreken en vertellen over Groninger dorpen. Over de zieke 19^e eeuw, over het karige bestaan en de slechte woonsituatie van arbeidersgezinnen rond 1900. Dan komen de Woningwet en de Landarbeiderswet, die dat allemaal zullen veranderen en er worden huizen gebouwd. Die zijn mooi, ruim, maar voor arbeiders haast onbetaalbaar en in een lange crisis valt de bouw op de dorpen weer stil. Hopeloos gehuisvest gaat het platteland de oorlog in, al geeft de stijlvolle particuliere bouw van de dertiger jaren een ander beeld. Na de oorlog piekt de woningnood, jonge stellen willen eindelijk trouwen. Er gebeurt nauwelijks iets, tot in 1950 de burgemeester van Ulrum, oud verzetsman, 31 gemeenten bevrijdt met zijn 1000-Woningenplan. Deze antirevolutionair maakt op Groninger dorpen revolutie met een ongekend groot bouwproject en een ontwerp van echte doorzonwoningen. Zo verschijnen de eerste rijtjeshuizen op Groninger dorpen en heten ze geen arbeiderswoning meer.

Het boek beschrijft het onderwerp vanuit veel invalshoeken: Ziekmaakende huizen, cholera en tbc in de 19e eeuw.

1851: een modelwoning voor arbeiders op de eerste Wereldtentoonstelling in Londen.

Een gezin van 11 personen in een huisje van 16 m², met drinkwater uit de sloot.

Een krot breek je niet af, dat is schaarse woonruimte.

De eerste woningwetwoningen: ruim, degelijk en onbetaalbaar. Voorbeelden: Hoogkerk, Bedum en Ter Apel.

Een onderzoek naar het bestaan van landarbeiders rond 1900, extreme verschillen tussen het Hogeland en Westerwolde.

De Landarbeiderswet: landarbeiders bouwen huizen met een Rijkshypotheek. Het bijzondere voorbeeld van Uithuizen.

Vlagtwedde 1910 - 1940: een van de weinige gemeenten die tussen 1920 en 1940 arbeiderswoningen bouwden.

De jaren na de oorlog: extreme woningnood en dan het 1000-Woningenproject. Hoe het plan ruim 1100 woningen opleverde, die toch niet zo goedkoop en degelijk bleken.

Met een overzicht met foto's van alle locaties van het project.

Een prachtig boek: A-4 formaat, 160 pagina's, full color, met veel grote foto's en complete afdrucken van bouwtekeningen.

Het boek verschijnt op 18 september en kost dan in de boekhandel € 16,-. Dat is met één Euro per meter een echte 'arbeidersprijs'.

Bij voorintekening tot 15 september kost het boek € 14,50 als u het afhaalt bij Godert Walter. Verzending van het boek is ook mogelijk en kost € 3.95 per boek